

Hjernen har størst sykdomsbyrde

23 prosent av dødeligheten i Norge er knyttet til hjernesykdommer. 29 prosent av all uførhet og lidelse er også knyttet til hjernen og nervesystemet. Mange er ikke klar over disse høye tallene. Samlet er dødelighet og uførhet for hjernesykdommene høyere enn for kreftsykdommer, for muskel-skjelettsykdommer eller for hjerte-karsykdommer.

Dette viser norske tall fra den internasjonale kartleggingen av sykdomsbyrde som Verdens Helseorganisasjon startet for 30 år siden. Global Burden of Disease (GBD) leverer nå årlige rapporter, og professor Lars Jacob Stovner ved NTNU la fram de nyeste tallene under Arendalsuka i forrige uke. Stovner er den som kjenner de norske tallene i GBD best. Hensikten med GBD er å sammenlikne sykdommer for å finne de største byrdene. Dette er viktig for hvordan helsetjenesten burde arbeide.

Global Burden of Disease opererer med tall for dødelighet (YLL) og tall for uførhet og lidelse (YLD). De kombinerer også disse og viser dødelighet og uførhet/lidelse samlet. Dette kalles DALY.

DALY knyttet til hjernesykdommer er 26 prosent. Nevrologiske sykdommer og psykiatriske lidelser regnes da samlet siden begge gruppene gjelder hjernen. Hjerneforskningen ser nå mer og mer helhetlig på hjernens og nervesystemets sykdommer. Til sammenlikning er DALY for kreftsykdommer 16 prosent, for muskel- og skjelett 12 prosent, og for hjerte-kar 10 prosent.

Sykdomsbyrden for de nevrologiske hjernesykdommene er størst for hodepine, hjerneslag og Alzheimer. For psykiatriske hjerne-lidelser er byrden størst for angstlidelser, depresjon, selvmord og alkohol- og stoffmisbruk. Hodepinesykdommer er for øvrig den gruppen som har størst sykdomsbyrde av alle, ikke bare hjernesykdommene. Dette gjelder både i Norge og i verden for øvrig.

- Hjernesykdommer er kostbare for samfunnet, siden folk kan leve lenge med sykdommer og skader i hjernen og nervesystemet, sa Stovner. Mange hjernesykdommer fører til at mennesker faller ut av arbeidslivet for ikke å klare å komme inn igjen. Det er også knyttet store pleie- og omsorgsbehov til flere hjernesykdommer, blant annet til demens, som Folkehelseinstituttet nå sier er den fjerde største dødsårsaken i Norge, og kurven stiger.

Tallene til Stovner er tankevekkende. De burde føre til omlegginger i helsetjenesten for å møte folks sykdomsbyrde. Dessuten burde Stortinget og regjeringen intensivere hjerneforskningen, for hjernen er det organet vi vet minst om. Mange hjernesykdommer er fortsatt uten helbredende behandling.

Vi må få et krafttak for hjernen!

Aud Kvalbein,
daglig leder i Hjerneverket

